

طراحان چه می‌دانند

برایان لاوسون

واسپاری
کتابخانه ملی

1601772 1397/03/12

طراحان چه می‌دانند

ترجمه

حمید ندیمی، فرهاد شریعت‌راد، فرزانه بانجی زاده

۱۳۹۵

فهرست مطالب

نه	سخن آغازین.....
یازده	پیشگفتار نویسنده.....
۱	۱. پرده برداشتن از دانش طراحی.....
۱	آیا چیزی به عنوان «دانش طراحی» وجود دارد؟.....
۳	خبرنگی در طراحی.....
۴	انواع دانش.....
۴	راه‌های پرده برداشتن از دانش طراحی.....
۹	۲. چرا دانش طراحی می‌تواند زیر پا بیفتد؟.....
۹	دانستن از طریق انجام دادن.....
۱۲	دانش و رای مسئله.....
۱۵	مسئله‌ها و راه‌حل‌ها.....
۱۷	راه‌حل‌های طراحی کلی‌اند.....
۱۹	دانش درباره مسئله‌های طراحی.....
۲۰	زنجیره فرایند.....
۲۲	اجزای تفکر طراحی.....
۲۵	«رویدادهای» طراحی.....
۲۶	«پیزوهای» طراحی.....
۲۷	زبان اندیشه.....
۲۷	طراحی به‌مثابه مسئله‌گشایی.....
۳۱	۳. منابع و انواع دانش.....
۳۱	منابع دانش طراحی.....
۳۳	بی‌واسطگی دانش در طراحی.....
۳۴	کارفرما و برنامه طرح.....
۳۶	قانونگذاران و برنامه طرح.....
۳۶	استفاده‌کنندگان و برنامه طرح.....
۳۸	کارفرمایان و استفاده‌کنندگان، مسئله‌ها و راه‌حل‌ها.....
۳۹	تشخیص مرزها.....

۴۲ مهم بودن و حیاتی بودن
۴۳ خطوط مستقیم ارتباط
۴۵ ۴. دست‌نگاره‌ها و انواع دانش طراحی
۴۵ طراحی از راه ترسیم
۴۷ بازتابی‌های طراحی
۴۸ انواع ترسیم
۴۹ ترسیم‌های ارائه
۵۱ ترسیم ای دستورالعملی
۵۲ دست‌نگاره‌ها یا ترسیم‌های مشورتی
۵۵ دست‌نگاره‌های تجربی
۵۹ نمودارها
۶۱ دست‌نگاره‌های افسانه‌ای
۶۴ دست‌نگاره‌های پیشنهادی
۶۹ دست‌نگاره‌های محاسباتی
۷۰ انواع دست‌نگاره‌ها
۷۱ ۵. پرداختن به دانش طراحی نهفته در ترسیم‌ها
۷۶ اندازه دست‌نگاره
۷۹ خطر ترسیم‌ها
۷۹ گزینشی بودن ترسیم‌ها
۸۱ ترسیم‌ها، همچون سامانه‌های نماد
۸۲ ترسیم‌ها به‌مثابه تغییر و تحول میان مسئله و راه‌حل
۸۴ طراحان هنگام نگریستن به دست‌نگاره‌های خود، چه «می‌بینند»؟
۸۵ محتوای نمادین و صوری ترسیم‌های طراحی
۸۹ ۶. تبادل دانش طراحی با رایانه‌ها
۹۰ نقش رایانه
۹۱ رایانه به‌منزله «عقل کل»
۹۴ رایانه به‌منزله ترسیمگر
۹۵ تصویردانه‌ها در برابر اجزای سازنده
۹۹ رایانه به‌مثابه نیروی منفی
۱۰۰ آنچه دست‌نگاره ارائه می‌کند

- ۱۰۱..... رایانه به منزله مدلساز
- ۱۰۶..... رایانه به منزله منتقد
- ۱۰۷..... ساختارهای مفهومی
- ۱۱۱..... مدلسازها و پیکر تراش ها
- ۱۱۲..... مهارت زدایی طراحی
- ۱۱۳..... هماهنگ سازی و مدیریت اطلاعات طراحی
- ۱۱۴..... شبکه ها
- ۱۱۷..... ۷. گفتگوهای طراحی
- ۱۲۰..... هر تصویر هزا واژه می ارزد ... اما نه همیشه!
- ۱۲۲..... ترسیم کردن و حرف زدن
- ۱۲۳..... نقش های گفتگویی
- ۱۲۵..... گفتگوهای ذهن
- ۱۲۶..... گفتگوهای طراحی روایتی
- ۱۳۰..... واژه نامه ای برای طراحی
- ۱۳۵..... ۸. دانش نظری و تجربی در طراحی
- ۱۳۵..... راه طراحانه دانستن
- ۱۳۶..... پیشینه
- ۱۳۷..... پیشینه در برابر مرجع
- ۱۳۷..... پیشینه راه حل محور
- ۱۴۰..... انواع پیشینه
- ۱۴۲..... به کار گیری پیشینه
- ۱۴۳..... حافظه رویدادی و دانش طراحی
- ۱۴۷..... پیشینه طراحی و حافظه رویدادی
- ۱۴۸..... آموزش طراحی
- ۱۵۱..... ۹. دانش خبرگی در طراحی
- ۱۵۳..... سطوح خبرگی
- ۱۵۳..... رشد طرحواره ها
- ۱۵۸..... اکتساب پیشینه
- ۱۶۰..... توسعه اصول راهنما
- ۱۶۱..... توانایی تشخیص

- ۱۶۴..... حرکتهای آغازگر طراحی
- ۱۶۶..... ماهیت «موقعیت‌مند» دانش طراحی
- ۱۶۸..... ماهیت خبرگی طراحی
- ۱۷۱..... واژه‌نامه فارسی-انگلیسی
- ۱۷۵..... واژه‌نامه انگلیسی-فارسی
- ۱۷۹..... نمایه

www.ketab.ir

سخن آغازین

بیش از نیم قرن یافته‌های پژوهشی در باره طراحی، زوایای پیچیده‌ای از این فرایند خلاق ذهن بشر را آشکار کرده است. بر اساس این یافته‌ها، طراحی، در کنار علم و هنر، عرصه مستقلی از معرفت بشری است و شیوه اندیشه طراحانه، نه از جنس اندیشه تحلیلی دانشمندان است و نه همتای اندیشه اشراقی هنرمندان، بلکه شیوه اندیشیدنی است خودبنیاد، که فرایند و سازوکارهای بی‌بدیلش، آن را از دیگر شیوه‌های اندیشه متمایز می‌کند. طی این نیم قرن، نظریه‌پردازی‌های بسیاری در تیسف و تبیین چپستی و سازوکارهای فرایند طراحی و نیز ماهیت ویژه اندیشه طراحانه شده است. بی‌شک، شایسته‌ترین اندیشمندانی که در این عرصه گام برداشته و بیش از چهار دهه از عمر خود را در طراحی پژوهی صرف کرده، مؤلف کتاب حاضر، برایان لاوسون، است. تخصص دوگانه لاوسون در دو عرصه طراحی و روان‌شناسی، وی را در نزدیک شدن به نگاهی چندبعدی به اندیشه طراحانه یاری رسانده است. وی پس از اخذ مدرک معماری از مدرسه آکسفورد، تحصیلات خود را با دوره‌ای در در تمان روان‌شناسی کاربردی دانشگاه آستون در برمنگام پی گرفته و مدرک کارشناسی ارشد خود را نیز از همین دانشگاه دریافت کرده است. برایان لاوسون هم اکنون عضو هیئت عالی بازنشسته مدعو^۱ و رئیس گروه مطالعات معماری دانشگاه شفیلد انگلستان است، ضمن آنکه عضو هیئت علمی ارزشیابی پژوهش‌های محیط مصنوع در شورای تأمین اعتبار آموزش عالی^۲ بریتانیا نیز هست. پژوهش‌های وی عمدتاً درباره فرایند طراحی، طراحی به کمک رایانه، و روان‌شناسی معماران بوده است. پروفیسور لاوسون در پلی تکنیک برمنگام، و دانشگاه‌های آکسون، شفیلد سمت‌های دانشگاهی داشته و در بسیاری از دانشگاه‌ها، چه در بریتانیا و چه در کشورهای دیگر، تدریس کرده است. وی افزون بر رشته معماری در رشته‌های طراحی داخلی، طراحی صنعتی، طراحی منظر، طراحی و برنامه‌ریزی شهری، و همچنین روان‌شناسی سابقه تدریس دارد. لاوسون در زمینه فعالیت‌های حرفه‌ای نیز، هم در بخش خصوصی و هم در بخش دولتی، فعال بوده است و تجربه ویژه‌ای در طراحی بناهای بهداشتی مانند بیمارستان‌ها و بناهای تخصصی‌تر دارد. وی همچنین مشاور تحقیقاتی RIBA^۳ و نیز عضو شورای آموزشی و حرفه‌ای آن مؤسسه و نیز عضو انتخابی کشوری در شورای RIBA است.

1. Emeritus Professor

2. Higher Education Funding Council (HEFC)

3. Royal Institute of British Architects (RIBA)

کتاب پیش رو، ترجمه آخرین ویراست لاوسون در سال ۲۰۰۴ است. وی در مقدمه آخرین ویراست ۲۰۰۵ کتاب دیگرش، طراحان چگونه می‌اندیشند، که ترجمه فارسی آن توسط دانشگاه شهید بهشتی در سال ۱۳۹۲ منتشر شده است. با اشاره به کتاب حاضر، آن‌ها را دو کتاب همراه و مکمل هم می‌داند و اضافه می‌کند که بسیاری از جرح و تعدیل‌ها و نیز جابه‌جایی مباحث میان دو کتاب را در ویراست آخر، به نیت همراه و مکمل ساختن آن‌ها انجام داده است.

سعی نویسنده در تدوین آخرین ویراست دو کتاب آن بوده است که مباحث کتاب طراحان چگونه می‌اندیشند به ماهیت مسئله‌ها و فرایند طراحی بپردازد و کتاب طراحان چه می‌دانند بر ماهیت دانش طراحی تمرکز داشته باشد. اکنون این دو کتاب، به گفته لاوسون، در کنار هم، معرف و معرفت‌بخش آخرین اندیشه‌های حاصل از چهار دهه پژوهش وی در حوزه طراحی پژوهی است. با عنایت به این نکته، نگارنده این سطور، در پیشگفتار ویراست جدید کتاب طراحان چگونه می‌اندیشند (۱۳۹۲)، ترجمه کتاب طراحان چه می‌دانند را نیز وعده داد تا به یاری خدا مجموعه کاملی بسامعاً عربی کشور تقدیم کند.

تحقق این نیت، پس از یاری خدا، تنها با همکاری و مشارکت مؤثر دو دوست عزیز، مهندس فرزانه باقی‌زاده، معمار و مدرس معماری، و دکتر فرهاد شریعت‌راد، عضو هیئت علمی گروه معماری دانشگاه شهید بهشتی میسر شده است. من کتاب، ابتدا فصل به فصل توسط آن دو بزرگوار ترجمه شده است. سپس نگارنده این سطور، نسخه ویرایشی را، جمله به جمله با متن اصلی مقابله و تصحیح کرده است. در مواردی نیز که به توضیح بیشتر نیاز بوده است، پانویست افزوده شده با نشانه (م-) از پانویست‌های اصلی کتاب متمایز شده است. با این تدبیر، سعی مترجمان بر آن بوده است که برگردان فارسی متن کتاب با امانت‌داری کامل انجام شود.

صحت نگارش و یکپارچگی متن کتاب، بی‌تردید، وامدار یزید و صداقت ویراستار محترم، خانم ندا نوری و همکاری دلسوزانه مدیریت و کارکنان ارجمند انتشارات دانشگاه، به ویژه خانم آذر مه سنجری است که چون همیشه ضامن کیفیت و پیراستگی کتاب بوده است. مترجمان این کتاب امید دارند مدرسان و دانشجویان رشته‌های طراحی و نیز طراحان علاقمند و اندیشمند کشور، که مخاطبان فرهیخته کتاب‌اند، کاستی‌های احتمالی را به دیده اغماض بنگرند و این کتاب بتواند در کنار کتاب همراه خود، طراحان چگونه می‌اندیشند، جایگاه شایسته خود را در جامعه طراحی و آموزش طراحی کشور بیابد.

حمید ندیمی

پائیز ۱۳۹۵